

MRR

Møre og Romsdal Revisjon SA

EIERSKAPSKONTROLL

AUKRA KOMMUNE

Romsdalshalvøya interkommunale renovasjonsselskap IKS (RIR IKS)

DESEMBER 2022

MRR

Møre og Romsdal Revisjon SA

Møre og Romsdal Revisjon SA er et samvirkeforetak eid av kommunene Aukra, Aure, Averøy, Fjord, Giske, Gjemnes, Hustadvika, Kristiansund, Molde, Rauma, Rindal, Smøla, Stranda, Sula, Sunndal, Surnadal, Sykkylven, Tingvoll, Vestnes og Ålesund samt Møre og Romsdal fylkeskommune. Selskapet utfører regnskapsrevisjon, forvaltningsrevisjon og andre revisjonstjenester for eierne. Hovedkontoret ligger i Kristiansund og det er avdelingskontorer i Ålesund, Molde og Surnadal.

Tidligere rapporter fra Møre og Romsdal Revisjon SA kan hentes på vår hjemmeside:
www.mrrevisjon.no

MRR

Møre og Romsdal Revisjon SA

FORORD

Kontrollutvalget i Aukra kommune bestilte våren 2022 eierskapskontroll av Romsdalshalvøya interkommunale renovasjonsselskap IKS (RIR IKS). Møre og Romsdal Revisjon SA har utført kontrollen i perioden oktober til desember 2022.

Eierskapskontrollen er gjennomført i samsvar med god revisjonsskikk og NKRF - kontroll og revisjon i kommunene (NKRF) sin standard for eierskapskontroll RSK 002.

Rapporten summerer opp resultatene fra Møre og Romsdal Revisjons SA sine undersøkelser av hvordan Aukra kommune ivaretar sine interesser i RIR IKS. Revisjonen er utført av Einar Andersen og Lillian Reder Kristoffersen.

Vi ønsker å takke de som har bidratt til denne eierskapskontrollen.

Molde, 19.12.2022

Einar Andersen
Oppdragsansvarlig revisor

Lillian Reder Kristoffersen
Forvaltningsrevisor

MRR

Møre og Romsdal Revisjon SA

SAMMENDRAG

Kontrollutvalget bestilte i møte 24.5.2022 i sak 18/2022 eierskapskontroll av Romsdalshalvøya interkommunale renovasjonsselskap IKS (RIR IKS).

Prosjektet er utført av Møre og Romsdal Revisjon SA (MRR SA), som har kontrollert kommunens eierskap og eierstyring av RIR IKS.

Formålet med eierskapskontrollen er å kontrollere om den som utøver kommunens eierinteresser, gjør dette i samsvar med lover og forskrifter, kommunestyrets vedtak og anerkjente prinsipper for eierstyring.

Basert på kontrollutvalgets bestilling utarbeidet MRR SA en prosjektplan som kontrollutvalget vedtok i møte 4.10.2022. Følgende problemstillinger er undersøkt:

- Utøver kommunen eierskapet i RIR IKS i tråd med kommunestyrets vedtak og etablerte normer for god eierstyring?
- Hvordan ivaretar eierne i fellesskap sin eierstyring?

For å sikre at våre vurderinger er basert på rett fakta har vi brukt flere metoder for å hente inn data. Rapporten er basert på data innhentet gjennom dokumentgjennomgang og intervju. I tillegg er data hentet fra åpne kilder, herunder informasjon som er tilgjengelig på RIR IKS sin hjemmeside (www.rir.no) og Aukra kommune sin hjemmeside (www.aukra.kommune.no).

Eierskapsmelding er et viktig styringsverktøy for kommunestyret, for kommunen sine representanter i RIR IKS og for kontrollutvalget sitt arbeid. Aukra kommune vedtok eierskapsmelding i møte 7.4.2022 i sak 16/2022. Eierskapsmeldingen er inndelt i to deler. Del 1 omfatter eierstyring, selskapsformer, eierskapsprinsipp og eierstrategi. Del 2 gir en oversikt over selskap og kommunen sine eierinteresser.

KONKLUSJON OG ANBEFALINGER

AUKRA KOMMUNE SIN UTØVELSE AV EIERSKAPET I RIR IKS

Vår undersøkelse viser at Aukra kommune i stor grad utøver eierskapet i RIR IKS i forståelse med IKS-loven, kommunestyrets vedtak og etablerte normer for god eierstyring.

Konklusjonen baseres på at Aukra kommune har eierskapsmelding, som eierrepresentanten har kunnskap om og følger. Informasjon om saker som skal behandles i representantskapet formidles muntlig til kommunestyret. Etter vår vurdering bør informasjon som gis og avklaringer som tas dokumenteres. Informasjon til kommunestyret vanskeliggjøres de gangene eierrepresentanten ikke mottar innkalling innen fristen på fire uker.

Dokumenter knyttet til RIR IKS journalføres ikke alltid i tråd med kommunes rutiner for dette.

EIERSTYRING AV RIR IKS I FELLESKAP BLANT EIERNE

MRR

Møre og Romsdal Revisjon SA

Vi mener at Aukra kommune ivaretar eierskapet i RIR IKS sammen med de andre eierkommunene gjennom representantskapet.

Konklusjonen baseres på at eierkommunene har vedtatt selskapsavtale med definerte mål for RIR IKS. Etter vår vurdering oppfyller avtalen som trådte i kraft 1.1.2020 minstekravene i IKS-loven. Vår undersøkelse viser at eierkommunene utøver eierskapet gjennom representantskapet. Frister, herunder frist for behandling av årsregnskap, overholdes. Det er etter vår vurdering positivt at det i 2022 er innført ordning med jevnlig eiermøter. Styret i RIR IKS vedtok i 2021 et strategidokument. Etter vår vurdering bør dokumentet forankres i representantskapet.

På generelt grunnlag, etter å ha gjennomført eierskapskontroller i fire av fem RIR-kommuner, ser vi at det kan legges større vekt på opplæring av eierrepresentantene. De vi har vært i kontakt med er i varierende grad kjent med innholdet i selskapsavtalen for RIR IKS og sine respektive eierskapsmeldinger. Flere nevner at kommunene bør ha større fokus på politikeropplæring i forhold til rollen som eierrepresentant.

ANBEFALINGER

Vi har basert på gjennomført eierskapskontroll følgende anbefalinger:

- Aukra kommune bør sikre at kommunes bestemmelser for journalføring følges for dokumenter knyttet til RIR IKS.
- Aukra kommune bør etablere rutiner som sikrer at kommunestyret får jevnlig informasjon om selskapet og at informasjonen dokumenteres.

MRR

Møre og Romsdal Revisjon SA

INNHOOLD

1. INNLEDNING.....	5
1.1. Bakgrunn og bestilling.....	5
1.2. Problemstillinger	5
1.3. Kriterier.....	5
1.4. Avgrensing.....	6
1.5. Metode.....	6
1.6. Kort om IKS.....	7
1.7. Kort om RIR IKS.....	8
1.8. Faktasjekk og høring.....	9
2. EIERSKAPSMELDING.....	9
2.1. Eierskapsmelding for Aukra kommune 2022	10
3. AUKRA KOMMUNE SIN UTØVELSE AV EIERSKAPET I RIR IKS.....	10
3.1. Kriterier.....	10
3.2. Faktagrunnlag.....	11
3.3. Vurdering.....	15
4. EIERSTYRING AV RIR IKS I FELLESSKAP BLANT EIERNE.....	16
4.1. Kriterier.....	16
4.2. Faktagrunnlag.....	17
4.3. Vurdering.....	22
5. KONKLUSJON.....	23
REFERANSELISTE.....	25
VEDLEGG: KS SINE ANBEFALINGER	26

1. INNLEDNING

1.1. BAKGRUNN OG BESTILLING

Kontrollutvalget bestilte i møte 24.5.2022 i sak 18/2022 eierskapskontroll av Romsdalshalvøya interkommunale renovasjonsselskap IKS (RIR IKS).

Formålet med eierskapskontrollen er å kontrollere om den som utøver kommunens eierinteresser, gjør dette i samsvar med lover og forskrifter, kommunestyrets vedtak og anerkjente prinsipper for eierstyring.

Møre og Romsdal Revisjon SA (MRR SA) fikk oppdraget med å kontrollere kommunens eierskap og eierstyring av RIR IKS. Basert på kontrollutvalgets bestilling utarbeidet MRR SA en prosjektplan som kontrollutvalget vedtok i møte 4.10.2022 i sak 28/2022.

1.2. PROBLEMSTILLINGER

Basert på kontrollutvalgets bestilling ble det valgt to problemstillinger som skal besvares i prosjektet:

Problemstilling 1: Utøver kommunen eierskapet i RIR IKS i tråd med kommunestyrets vedtak og etablerte normer for god eierstyring?

Problemstilling 2: Hvordan ivaretar eierne i fellesskap sin eierstyring?

1.3. KRITERIER

Ifølge forskrift om kontrollutvalg og revisjon § 15 skal revisor etablere kriterier for det enkelte revisjonsprosjektet. Kriterier er de krav, normer og/ eller standarder som utøvelsen av eierskapet skal vurderes opp mot.

Problemstilling 1

For å svare på problemstillingen har vi undersøke følgende kriterier:

1. Aukra kommune sikrer at kommunes arkiv til enhver tid er oppdatert med relevante dokumenter og informasjon fra RIR IKS, herunder innkalling, saksdokumenter og protokoll fra representantskapsmøter
2. Aukra kommune sikrer at informasjon over hvem som møter som representanter for kommunen i representantskapsmøter dokumenteres og arkiveres
3. Aukra kommune sikrer at kommunens representant i representantskapet kjenner til og følger kommunens prinsipper for eierstyring. Representanten avklarer eierens syn før møter i representantskapet.
4. Aukra kommune sikrer at RIR IKS har god internkontroll og risikostyring.
5. Aukra kommune sikrer at kommunens representanter i representantskapet arbeider for at styremøtene i RIR IKS er åpne.

6. Aukra kommune sikrer at kommunens representanter i representantskapet arbeider for at representantskapsmøtene i RIR IKS er åpne.
7. Aukra kommune sikrer at kommunens representanter i representantskapet arbeider for at RIR IKS praktiserer prinsippet om meroffentlighet.

For ytterligere informasjon om revisjonskriteriene viser vi til kapittel 3.1.

Problemstilling 2

For å svare på problemstillingen har vi undersøke følgende kriterier:

1. Eierkommunene har eierskapsmeldinger
2. Eierkommunene har definerte mål for RIR IKS (selskapsavtale)
3. Eierkommunene har bestemmelser for sammensetning av styret i RIR IKS (valgkomite)
4. Eierkommunene har etablert rutiner for oppfølging av RIR IKS (årshjul)
5. Eierkommunene har etablert rutiner for rapportering (årsmelding m.m.)
6. Eierkommunene utøver eierskapet gjennom representantskapet (strategi, saksdokumenter og protokoll)

For ytterligere informasjon om revisjonskriteriene viser vi til kapittel 4.1.

1.4. AVGRENŚING

Eierskapskontroll er bestilt av alle kontrollutvalgene i de fem kommunene som eier RIR IKS: Aukra kommune, Gjemnes kommune, Hustadvika kommune, Molde kommune og Rauma kommune.

Kontrollutvalgene i kommunene hadde ved bestilling av eierskapskontroll ønske om å undersøke de samme to problemstillingene. Kriteriene er innrettet mot sentrale kriterier i den enkelte kommunes eierskapsmelding, og vil gjennom dette kunne variere noe. Prosjektplan ble derfor utarbeidet for den enkelte kommune. Plan for Aukra kommune ble vedtatt av Kontrollutvalget i Aukra kommune i møte 4.10.2022.

Kommunestyret i Aukra kommune vedtok noen prinsipper for eierstyring i forbindelse med behandling av eierskapsmelding 2022. Et utvalg av disse prinsippene er lagt inn som kriterier. I tillegg har vi lagt inn enkelte prinsipper fra etablerte normer for god eierstyring. Gjennom dette er det avgrenset mot de prinsippene som ikke er valgt.

1.5. METODE

Eierskapskontrollen utføres i henhold til god kommunal revisjonsskikk. Gjeldende standard for eierskapskontroll er RSK 002 utarbeidet av NKRF.

Vi har kombinere flere metoder for å innhente informasjon i dette prosjektet. Vi har innhentet informasjon fra flere kilder for å se hvordan praksisen i kommunen er. Ved å kombinere ulike metoder og innhente informasjon fra ulike kilder styrker vi undersøkelsens troverdighet og reduserer

risikoen for at vi tar feil. Vi har innhentet data i tilstrekkelig omfang for å svare på problemstillingen. Metoder som er brukt i prosjektet:

- Intervju
- Dokumentanalyse
- Verifikasjon

Intervju

En viktig kilde til informasjon er intervju av politikere og ansatte i kommunen som har ansvar og oppgaver knyttet til oppfølging av RIR IKS.

Administrasjonen har ingen lovfestet rolle i eierstyringen, med unntak av kommunedirektørens ansvar for at saker er forsvarlig utredet og å følge opp politiske vedtak. Eierstyring utover dette er en oppgave for de folkevalgte, der administrasjonens rolle kun er å styrke de folkevalgtes rolle.

Funksjoner og ansatte som vi har intervjuet er:

- Ordfører, kommunens representant i representantskapet i RIR IKS
- Servicesjef, arkivansvarlig

Dokumentanalyse

Eierskapsmeldingen er et overordnet politisk styringsdokument for virksomhet som er skilt fra kommunen og lagt til et annet rettssubjekt.

Vi har som del av prosjektet innhente og analysert sentrale dokumenter. Aktuelle dokumenter er:

- Eierskapsmelding for Aukra kommune, 2022
- Saksdokumenter og protokoller fra kommunestyremøter i 2020, 2021 og 2022
- Selskapsavtale for RIR IKS, 2020
- Dokumenter fra styremøter i RIR IKS i 2020, 2021 og 2022
- Innkalling, saksdokumenter og protokoll fra representantskapet i RIR IKS 2020, 2021 og 2022
- Dokumenter fra eiermøter i RIR IKS, 2022

1.6. KORT OM IKS

Et interkommunalt selskap (IKS) etter lov om interkommunale selskaper kan bare eies av kommuner, fylkeskommuner eller andre interkommunale selskaper. Eierne har samlet sett et ubegrenset ansvar for selskapets forpliktelser. Det er lov om interkommunale selskaper (IKS-loven) av 29. januar 1999 nr. 6 som regulerer denne organisasjonsformen.

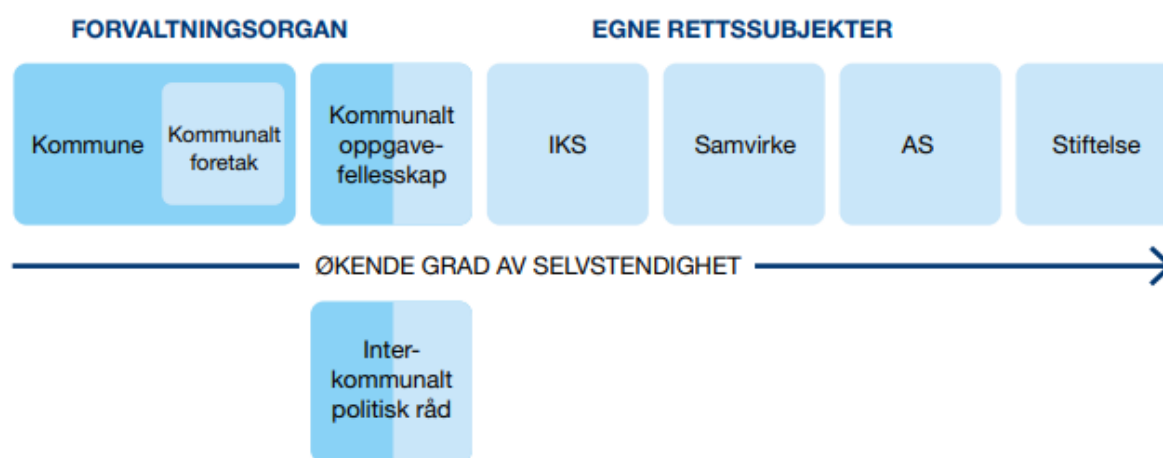
Deltakerkommunene eller fylkene utøver eierstyring gjennom sine valgte medlemmer i representantskapet. Selve forvaltningen av selskapet ligger imidlertid hos styret og daglig leder. Med «forvaltningen av selskapet» menes at styret skal lede selskapets virksomhet i vid forstand, herunder at styret har ansvaret for at de verdier deltakerne har lagt i selskapet anvendes i samsvaret med formålet.

Selskapets eierorgan og øverste myndighet er representantskapet, og eierne skal opprette en skriftlig selskapsavtale. Hver enkelt deltakerkommune eller fylkeskommune skal ha minst en representant i

representantskapet. Det enkelte kommunestyre eller fylkesting har instruksjonsrett overfor sine medlemmer i representantskapet.

Representantskapet velger også styret. Styret skal ha minst tre medlemmer, og omfattes av kravet om balansert kjønnsrepresentasjon. Daglig leder eller medlemmer av representantskapet kan ikke være medlem av styret. Representantskapet som eierorgan utøver kontroll over styret på flere måter:

- bestemmer sammensetningen på styret
- kan instruere styret og omgjøre beslutninger
- kan gjennom selskapsavtalen fastslå at nærmere angitte saker må godkjennes i representantskapet

Figur: Grad av selvstendighet basert på selskapsformer

Kilde: KS, Anbefalinger om eierskap, selskapsledelse og kontroll, 2020

1.7. KORT OM RIR IKS

Romsdalshalvøya Interkommunale Renovasjonsselskap (RIR) har ansvaret for husholdningsrenovasjon i eierkommunene Aukra, Hustadvika, Gjemnes, Molde og Rauma. Selskapet dekker et område med drøyt 58 000 innbyggere.

Hovedkontoret ligger i Årødalen i Molde, hvor selskapet har eget deponi og avfallsmottak. Selskapet har i dag 30 ansatte.

RIR har to heleide datterselskap: RIR Næring AS som leverer avfallstjenester til næringslivet, og RIR Transport AS, som utfører innsamling av avfall på oppdrag fra morselskapet.

RIR er sertifisert etter standardene ISO 14001 og ISO 9001. (www.rir.no, om RIR)

Selskapet har en betydelig virksomhet og som krever kommunalt styringsengasjement. Aukra kommune eier 6 % av selskapet, de øvrige eierkommunene er Molde (54,3 %), Hustadvika (22,5 %), Rauma (12,7 %) og Gjemnes (4,5 %).

Representantskapet er det høyeste organet i RIR IKS. Representantskapet har 12 medlemmer hvorav en av disse velges av Aukra kommune. Representantskapets medlemmer skal ha personlig varamedlem. Representantskapet velger styremedlemmer og varamedlemmer, etter innstilling fra en valgkomite som har mottatt innspill fra eierkommunene.

I henhold til selskapsavtalen for RIR IKS består styret av ti medlemmer inkludert en representant valgt av og blant de ansatte. Et medlem til styret med personlig vara innstilles av Aukra kommune. (Kilde: www.rir.no og årsmelding og regnskap for RIR IKS 2021).

1.8. FAKTASJEKK OG HØRING

Utkast til rapport ble 6.12.2022 sendt til faktasjekk og høring til Aukra kommune sitt medlem i representantskapet i RIR IKS. Utkastet ble også sendt til RIR IKS v/ styreleder og daglig leder. Disse ble invitert til å gi sine uttalelser til rapporten innen 19.12.2022.

Kopi av høringsrapporten ble sendt til orientering til leder av representantskapet i RIR IKS og kommunedirektør.

Vi mottok høringsuttalelse fra Aukra kommune i e-post 8.12.2022.

Fra: Nilssen, Odd Jørgen <odd.nilssen@aukra.kommune.no>
Sendt: torsdag 8. desember 2022 09:17
Til: Einar Andersen <Einar.Andersen@mrrevisjon.no>
Kopi: Langøy, Gerd Marit <gerd.langoy@aukra.kommune.no>
Emne: SV: Eierskapskontroll - Aukra kommune - RIR IKS - faktasjekk og høring med svarfrist 19.12.2022

Høringsuttalelse frå ordførar:

Meiner at rapporten gjev eit riktig bilde av eigaroppfølginga/eigarinteressa frå Aukra kommune

Odd Jørgen Nilssen

Ordførar

Aukra kommune

Epost: odd.nilssen@aukra.kommune.no

Telefon: +47 41 63 08 40

Aukra kommune

2. EIERSKAPSMELDING

Kommuneloven har i § 26-1 bestemmelse om at kommuner minst en gang i valgperioden skal utarbeide en eierskapsmelding som skal vedtas av kommunestyret selv. Det er satt krav til hva eierskapsmeldingen skal inneholde:

- Kommunen sine prinsipper for eierstyring.

- Oversikt over selskap, kommunale foretak og andre virksomheter som kommunen har eierinteresser eller tilsvarende interesse i.
- Kommunen sitt formål med sine eierinteresser.

Eierskapsmelding er et viktig styringsverktøy for kommunestyret, for kommunen sine representanter i selskapene og for kontrollutvalget sitt arbeid.

2.1. EIERSKAPSMELDING FOR AUKRA KOMMUNE 2022

Aukra kommune vedtok eierskapsmelding i møte 7.4.2022 i sak 16/2022. Eierskapsmeldingen er inndelt i to deler. Del 1 omfatter eierstyring, selskapsformer, eierskapsprinsipp og eierstrategi. Del 2 gir en oversikt over selskap og kommunen sine eierinteresser.

Kommunestyrets vedtak i sak 16/2022:

1. Aukra kommunestyre tek eigarskapsmelding til vitande.
2. Aukra kommunestyre delegerer til ordførar å representere kommunen i selskapa sine generalforsamling/ årsmøte. Ordførar kan delegere til andre å møte
3. Aukra formannskap vert delegert mynde til å godkjenne mindre vesentlege endringar i selskapa sine vedtekter
4. Det vert fremma eigne saker der det er aktuelt å vurdere enkelte selskap sin verksemd eller kommunen sitt eigarskap i enkelte verksemdar på nytt. Slike vurderingar er for omfattande til å gje nok behandling og vurdering i ei eigarskapsmelding

Eierskapsmeldingen har i kapittel 3.5 en oversikt over prinsipp for politisk og administrativ utøving av eierrollen under følgende overskrifter:

- Representantane sin rolle
- Politiske avklaringar før møte i selskapa
- Rapportering og utvikling av eigarstrategi

3. AUKRA KOMMUNE SIN UTØVELSE AV EIERSKAPET I RIR IKS

Problemstilling 1: Utøver kommunen eierskapet i RIR IKS i tråd med kommunestyrets vedtak og etablerte normer for god eierstyring?

3.1. KRITERIER

For å svare på problemstillingen har vi undersøke følgende kriterier:

1. Aukra kommune sikrer at kommunes arkiv til enhver tid er oppdatert med relevante dokumenter og informasjon fra RIR IKS, herunder innkalling, saksdokumenter og protokoll fra representantskapsmøter
2. Aukra kommune sikrer at informasjon over hvem som møter som representanter for kommunen i representantskapsmøter dokumenteres og arkiveres

3. Aukra kommune sikrer at kommunens representant i representantskapet kjenner til og følger kommunens prinsipper for eierstyring. Representanten avklarer eierens syn før møter i representantskapet.
4. Aukra kommune sikrer at RIR IKS har god internkontroll og risikostyring.
5. Aukra kommune sikrer at kommunens representanter i representantskapet arbeider for at styremøtene i RIR IKS er åpne.
6. Aukra kommune sikrer at kommunens representanter i representantskapet arbeider for at representantskapsmøtene i RIR IKS er åpne.
7. Aukra kommune sikrer at kommunens representanter i representantskapet arbeider for at RIR IKS praktiserer prinsippet om meroffentlighet.

Gjennom de valgte kriteriene har vi avklart om:

- kommunestyret som eier gir signaler til eierrepresentant før representantskapsmøtene
- eierrepresentant gir tilbakemeldinger til eier etter representantskapsmøtene

Kriteriene er utledet fra følgende kilder:

- Lov av 22.06.2018 om kommuner og fylkeskommuner (kommuneloven)
- Lov av 10.02.1967 om behandlingsmåten i forvaltningssaker (forvaltningsloven)
- RIR IKS, Selskapsavtale, 2020
- Aukra kommune, Eierskapsmelding, 2022
- KS, Anbefalinger om eierskap, selskapsledelse og kontroll, 2020

3.2. FAKTAGRUNNLAG

DOKUMENTASJON OG ARKIVERING – INFORMASJON OM RIR IKS

- Aukra kommune sikrer at kommunes arkiv til enhver tid er oppdatert med relevante dokumenter og informasjon fra RIR IKS, herunder innkalling, saksdokumenter og protokoll fra representantskapsmøter

Selskapsavtalen har i § 5 bestemmelser om representantskapet. Femte ledd gir føringer for innkalling, gjennomføring av møter. Det bestemmes at:

«Innkalling til møte skal skje med minst 4 ukers varsel og innkallingen skal inneholde saksliste og eventuelt saksmateriale. De enkelte deltakerkommuner ved rådmannen skal varsles tilsvarende. Det skal føres møteprotokoll. Protokollen underskrives av lederen og 2 av de øvrige medlemmene som velges ved møtets begynnelse.

Det opplyses i intervju at medlemmene i representantskapet i RIR IKS mottar innkallinger og sakspapirer til møter per e-post direkte fra RIR IKS.

Vi etterspurte og fikk tilsendt e-posten med innkalling og sakspapirer som er sendt ut i forbindelse med representantskapsmøter fra 2020. Informasjon om møtedato, når innkalling er sendt og hvem som er mottaker er lagt inn i tabellen under.

Møtedato	Innkalling sendt	Antall dager	Mottakere og eventuelle merknader
07.10.2022	26.08.2022	42 dager	Sendt til medlemmer i rep. skap., ordfører i Molde og Rauma og Kontrollutvalgssekretariatet for Romsdal. Kopi: varamedlemmer i rep. skap. og styret Info i e-post: Her kommer innkalling til rep.skapsmøte 7. oktober kl 11. Resten av sakene blir ettersendt.
29.04.2022	31.03.2022	29 dager	Sendt til medlemmer i rep. skap., ordfører i Molde og Rauma og Kontrollutvalgssekretariatet for Romsdal Kopi: varamedlemmer i rep. skap. og styret
08.10.2021	01.10.2021	7 dager	Sendt til medlemmer i rep. skap., varamedlemmer i rep. skap., ordfører i Molde og Rauma og Kontrollutvalgssekretariatet for Romsdal. Kopi: styret Info i e-post: Ny innkalling med saksdokumenter
	08.09.2021	30 dager	Sendt til medlemmer i rep. skap., varamedlemmer i rep. skap., ordfører i Molde og Rauma og Kontrollutvalgssekretariatet for Romsdal. Kopi til: styret Info i e-post: Saksliste og informasjon om at sakene blir snart ettersendt
30.04.2021	26.03.2021	21 dager	Sendt til medlemmer i rep. skap. og Kontrollutvalgssekretariatet for Romsdal. Kopi til: varamedlemmer i rep. skap., ordfører i Molde og Rauma, styret og revisor
16.10.2020	18.09.2020	28 dager	Sendt til medlemmer i rep. skap., varamedlemmer i rep. skap., ordfører i Molde og Rauma, styret og Kontrollutvalgssekretariatet for Romsdal
24.04.2020	17.04.2020	7 dager	Sendt til medlemmer i rep. skap., varamedlemmer i rep. skap. og ordfører i Molde og Rauma Info i e-post: - Beklager at dette har tatt litt tid denne gangen.
28.02.2020	07.02.2020	21 dager	Sendt til medlemmer i rep. skap. og ordfører i Molde

Iht selskapsavtalen for RIR IKS skal rådmann (kommunedirektør) motta kopi av dokumentene som RIR IKS sender til medlemmene i representantskapet. Det opplyses i intervju at innkalling og protokoll fra representantskapsmøtene i henhold til endring av RIR IKS sine rutiner skal sendes til eierkommunene og ikke bare til medlemmene i representantskapet.

Aukra kommune har en rutine for journalføring av dokument fra eksterne råd. Revisjonen har mottatt rutinen «Registreringsreglar i sak-/arkivsystemet» (ref: 20/00005-1). Det bestemmes at kommunen skal:

«Journalfører innkallingar, møteprotokollar og -referat frå eksterne råd der Aukra kommune er medlem/har eigarinteresser».

I intervju opplyses det at møteinnkalling og protokoll blir publisert i postjournalen dersom dokumentsenteret mottar disse dokumentene. Kommunen har undersøkt og informert oss om at de ikke har mottatt slike dokumenter til kommunen sitt postmottak post@aukra.kommune.no. Dokumentene som er arkivert i kommunens journalsystem og dermed publisert på postlista, er et resultat av at representantene fra kommunen har sendt dokumenter til postmottak.

Under gis en oversikt over dokumenter knyttet til representantskapsmøter i RIR IKS som, på intervjudtidspunktet 7.11.2022, var journalført i Aukra kommune.

Representant-skapsmøte	Innkalling ført i postliste	Saksdokument ført i postliste	Protokoll ført i postliste
07.10.2022	Nei	Nei	JA (20/00008-9)
29.04.2022	Nei	Nei	JA (20/00008-8)
08.10.2021	Nei	Nei	JA (20/00008-6)
30.04.2021	Nei	Nei	JA (20/00008-5)
16.10.2020	JA (20/00008-4)	Nei	Nei
24.04.2020	Nei	Nei	JA (20/00008-3)
28.02.2020	Nei	Nei	JA (20/00008-1)

Kommunedirektøren opplyser at hun ikke har mottatt innkalling eller protokoll fra møter i representantskapet på e-post eller post til seg.

I 2022 har RIR IKS avholdt to eiermøter. Innkalling til disse er ikke registrert i kommunes postjournal. Ordfører opplyser at han har mottatt innkalling til disse møtene på e-post. Kommunedirektøren opplyser at hun har mottatt invitasjonen til møtene på e-post.

Saksbehandler for sak om gebyr for renovasjon opplyser at hun får informasjon fra økonomiansvarlig i RIR IKS via e-post om gebyr for neste år. På bakgrunn av denne informasjonen blir det laget politisk sak til kommunestyret om gebyr.

DOKUMENTASJON OG ARKIVERING – HVEM SOM REPRESENTERER KOMMUNEN

- Aukra kommune sikrer at informasjon over hvem som møter som representanter for kommunen i representantskapsmøter dokumenteres og arkiveres

Selskapsavtalen har i § 5 bestemmelser om at eierkommunene skal motta innkallinger, saksutredninger og protokoll fra møter i representantskapet, jf. redegjørelse over.

Representant-skapsmøte	Protokoll ført i postliste	Hvem møtte og forfall i protokoll	Merknad
07.10.2022	JA (20/00008-9)	JA	
29.04.2022	JA (20/00008-8)	JA	
08.10.2021	JA (20/00008-6)	JA (forfall)	Aukra kommune var ikke representert i møte
30.04.2021	JA (20/00008-5)	JA	
16.10.2020	NEI	JA	Protokoll www.rir.no har info, ikke journalført i Aukra
24.04.2020	JA (20/00008-3)	JA	
28.02.2020	JA (20/00008-1)	JA	

Ordfører Odd Jørgen Nilssen er Aukra kommune sitt medlem i representantskapet i RIR IKS. Protokoll fra møtene i 2020, 2021 og 2022 viser at han møtte på alle møtene med unntak av møte 8.10.2021. På møte 8.10.2021 var Aukra kommune ikke representert.

KUNNSKAP OM OG ETTERLEVELSE AV PRINSIPPER FOR EIERSTYRING

- Aukra kommune sikrer at kommunens representant i representantskapet kjenner til og følger kommunens prinsipper for eierstyring. Representanten avklarer eierens syn før møter i representantskapet.

Eierrepresentanten opplyser at Aukra kommune sin eierskapsmelding ble vedtatt av kommunestyret våren 2022. Prinsippene i eierskapsmeldingen er kjent.

Eierrepresentanten er ordfører og leder kommunestyremøtene og møtene i formannskapet. Det opplyses at han orienterer formannskapet og kommunestyret om viktige saker som skal behandles i representantskapet i RIR IKS og om vedtak truffet av representantskapet. Dette gjøres i møter under overskriften «Orienteringar frå ordførar». Det opplyses at siden det gis informasjon om innkallinger, saksdokumenter og protokoll fra representantskapsmøtene til formannskapet og kommunestyret ikke ansees som nødvendig å legge dokumentene fram som referatsak.

Gjennomgang av innkallinger og protokoller fra møter i formannskapet og kommunestyret i 2021 og 2022 viser at slike orienteringer er gitt. Gjennomgangen av saker behandlet av kommunestyret viser at følgende saker og orienteringer relatert til RIR IKS i 2021 og 2022:

2022-10-20 Orienteringar frå ordførar ... 26.09.22 Eigarmøte RIR på Scandic Seilet i Molde
2022-06-16 PS-33/22 - Oppstartsvedtak for utbygging av "Etterdrift Rothaugen"
2022-05-19 Orienteringar frå ordførar ... 26.04.22 Møte i klagenemnda RIR
2022-05-19 Orienteringar frå ordførar ... 26.04.22 Representantskapsmøte RIR IKS
2022-04-07 PS-16/22 – Eigarskapsmelding
2022-02-03 Orienteringar frå ordførar ... 21.01.22 Befaringsmøte klagenemnda i RIR
2021-12-16 Orienteringar frå ordførar ... 08.12.21 Møte i klagenemnda i RIR
2021-11-18 PS-68/21 - Gebyr for vatn, avløp, renovasjon, slamtømming, feiing og tilsyn 2022
2021-05-06 Orienteringar frå ordførar ... 30.04.2021 Teamsmøte: Representantskapsmøte RIR IKS

Eierrepresentanten opplyser at han som kommunens medlem i representantskapet hittil ikke er blitt instruert av kommunestyret før møter i representantskapet. Aukra kommune har en liten eierandel i RIR IKS, og kommunen er representert med ett av 12 medlemmer i representantskapet.

Det opplyses at eksterne noen ganger inviteres til å gi informasjon i forkant av kommunestyremøter. Dette kan være representanter for viktige selskap som kommunen er medeier i. Daglig leder i RIR IKS har informert eierkommunene om at han kan gi informasjon om selskapet. Aukra kommune ønsker dette. Aktuelt tidspunkt er våren 2023.

I 2022 er det avholdt to eiermøter i RIR IKS med deltakere fra daglig leder, styret, representantskapet, ordførere (i de kommunene der ordfører ikke er medlem av representantskapet) og kommunedirektører. Dette oppleves som gode møter der informasjon gis og synspunkter drøftes uten at det tas avgjørelser.

Eierrepresentanten opplyser at representantskapet fungerer godt. Representantskapet stiller spørsmål og krever gode forklaringer før vedtak treffes. Dette illustreres med sak høsten 2021 der styret ønsket å utvide lånerammen. Representantskapet stilte kritiske spørsmål som førte til at saken ble trukket. Sak kom opp igjen i 2022, men ble utsatt til våren 2023. Eierne er også opptatt av at renovasjonsgebyrene skal være på et nøkternt nivå.

SIKRE GOD INTERNKONTROLL OG RISIKOSTYRING I RIR IKS

➤ Aukra kommune sikrer at RIR IKS har god internkontroll og risikostyring.

Det gis informasjon i representantskapsmøter og eiermøter om internkontroll og risikostyring. I intervju opplyser eierrepresentanten at selskapet er godt ledet og har gode systemer. Utover dette har det så langt ikke vært behov for eierrepresentanten å ta dette opp som sak i representantskapet.

Det opplyses at RIR IKS har en økonomisjef med lang erfaring fra selskapet. Det legges fram godt utredede saker og gode oversikter i møter. Ny daglig leder tiltrådte i 2020. Han har god oversikt og gir informasjon på en tillitsvekkende måte.

RIR IKS informerer på en god måte til sine kunder i nyhetsbrev.

ÅPNE STYREMØTER I RIR IKS

- Aukra kommune sikrer at kommunens representanter i representantskapet arbeider for at styremøtene i RIR IKS er åpne.

Hvorvidt styremøtene i RIR IKS er åpne eller ikke, har ikke vært en problemstilling som har vært drøftet i representantskapet. Eierrepresentanten antar at styremøtene i RIR IKS er åpne, og at de lukkes hvis de skal behandle saker som skal unntas offentlighet.

ÅPNE REPRESENTANTSKAPSMØTER I RIR IKS

- Aukra kommune sikrer at kommunens representanter i representantskapet arbeider for at representantskapsmøtene i RIR IKS er åpne.

Møtene i representantskapet avholdes i RIR IKS sine lokaler i Årødalen. Det opplyses at publikum eller presse ikke har møtt på møtene i representantskapet. Eierrepresentanten opplyser at representantskapsmøtene i RIR IKS er åpne, og at de lukkes hvis de skal behandle saker som skal unntas offentlighet.

MEROFFENTLIGHET

- Aukra kommune sikrer at kommunens representanter i representantskapet arbeider for at RIR IKS praktiserer prinsippet om meroffentlighet.

RIR IKS har en hjemmeside med relevant informasjon om selskapet, www.rir.no.

Eierrepresentanten opplyser at innkalling, saksutredninger og protokoll fra møter i representantskapet er tilgjengelig på selskapets hjemmeside. Dokumentene skal også sendes til Aukra kommune som registrer disse i postjournal (Aukra-post).

Eierrepresentanten vet ikke om dokumenter fra styremøter publiseres. Gjennomgang av hjemmesiden til RIR IKS viser at sakliste og protokoll fra de fleste styremøtene fra 2020 er tilgjengelig. Saksutredning og grunnlagsdokumentasjon er ikke tilgjengelig. Medlemmene i representantskapet mottar ikke innkallinger og protokoll fra møter i styret. Eierkommunen mottar heller ikke slike dokumenter.

3.3. VURDERING

Vår undersøkelse viser at Aukra kommune ikke sikrer at kommunes arkiv til enhver tid er oppdatert med relevante dokumenter og informasjon fra RIR IKS, herunder innkalling, saksdokumenter og protokoll fra representantskapsmøter. Kommunen har arkivrutiner som skal sikre dette, men er avhengig av at RIR IKS sender dokumentene til postmottak. I forbindelse med gjennomføring av

eierskapskontrollen har kommunen registrert inn noen nye dokumenter. Kommunen har også avklart med RIR IKS at dokumentene framover også skal sendes til postmottak.

Aukra kommune sikrer at informasjon over hvem som møter som representant for kommunen i representantskapsmøter dokumenteres og arkiveres. Protokoll fra representantskapsmøter de tre siste årene er, med ett unntak, ført i postjournal.

Vår undersøkelse viser at Aukra kommune sin representant i representantskapet kjenner til og følger kommunens prinsipper for eierstyring.

Eierrepresentanten informerer formannskap og kommunestyret om saker som skal behandles eller er behandlet i møter i representantskapet. I tillegg får kommunestyret noe informasjon i forbindelse med årlig budsjettsak der kommunestyret vedtar gebyr for husholdningsrenovasjon og slamtømming. Ut over dette får kommunestyret ikke rapport eller årlig rapport om status i selskapet. Aukra kommune bør etter vår vurdering etablere rutiner som sikrer at kommunestyret får jevnlig informasjon om selskapet og at informasjonen som gis dokumenteres.

RIR IKS har rutiner for internkontroll og risikostyring. Basert på dette har Aukra kommunes eierrepresentant ikke tatt opp dette i møter.

Eierrepresentant opplyser at møter i representantskapet i RIR IKS er åpne. Representanten antar også at styremøtene er åpne.

Eierrepresentant for Aukra kommune oppfatter det slik at RIR IKS praktiserer prinsippet om meroffentlighet. Dette begrunnes med at RIR IKS har en hjemmeside der relevant informasjon gis. Selskapet offentligjør også innkallinger, saksutredninger og protokoller for representantskapsmøter på sin hjemmeside. Innkalling og protokoll fra styremøter er også tilgjengelig på hjemmesiden.

ANBEFALINGER

Vi har basert på gjennomført eierskapskontroll følgende anbefalinger:

- Aukra kommune bør sikre at kommunes bestemmelser for journalføring følges for dokumenter knyttet til RIR IKS.
- Aukra kommune bør etablere rutiner som sikre at kommunestyret får jevnlig informasjon om selskapet og at informasjonen dokumenteres.

4. EIERSTYRING AV RIR IKS I FELLESSKAP BLANT EIERNE

Problemstilling 2: Hvordan ivaretar eierne i fellesskap sin eierstyring?

4.1. KRITERIER

For å svare på problemstillingen har vi undersøkt følgende kriterier:

1. Eierkommunene har eierskapsmeldinger

2. Eierkommunene har definerte mål for RIR IKS (selskapsavtale)
3. Eierkommunene har bestemmelser for sammensetning av styret i RIR IKS (valgkomite)
4. Eierkommunene har etablert rutiner for oppfølging av RIR IKS (årshjul)
5. Eierkommunene har etablert rutiner for rapportering (årsmelding m.m.)
6. Eierkommunene utøver eierskapet gjennom representantskapet (saksdokumenter, protokoll)

Kriteriene er utledet fra følgende kilder:

- Lov av 22.06.2018 om kommuner og fylkeskommuner (kommuneloven)
- Lov av 29.01.1999 om interkommunale selskaper (IKS-loven)
- RIR IKS, selskapsavtale, 2020
- Aukra kommune, eierskapsmelding, 2022
- KS, Anbefalinger om eierskap, selskapsledelse og kontroll, 2020

4.2. FAKTAGRUNNLAG

EIERKOMMUNENE HAR EIERSKAPSMELDINGER

- Eierkommunene har eierskapsmeldinger

Eierskapsmelding er et viktig styringsverktøy for kommunestyret, for kommunen sine representanter i selskapene og for kontrollutvalget sitt arbeid. Kommuneloven har bestemmelser om utarbeidelse og krav til innhold.

Eierkommunene i RIR IKS har egen eierskapsmelding vedtatt av kommunestyret. (Aukra kommune 7.4.2022, Hustadvika kommune 23.9.2021, Gjemnes kommune 28.4.2015, Molde kommune 23.9.2021 og Rauma kommune 30.9.2021).

Aukra kommune sin eierskapsmelding er basert på KS sine anbefalinger om eierstyring, selskapsledelse og kontroll.

EIERKOMMUNENE HAR DEFINERTE MÅL FOR RIR IKS

- Eierkommunene har definerte mål for RIR IKS (selskapsavtale)

RIR IKS er et selskap i henhold til lov om interkommunale selskaper (IKS-loven). I § 4 er det bestemmelser om selskapsavtale. Første ledd lyder:

«For interkommunalt selskap skal det opprettes en skriftlig selskapsavtale. For de enkelte deltakere skal kommunestyret eller fylkestinget selv vedta avtalen. For deltaker som er interkommunalt selskap, vedtas selskapsavtalen av representantskapet. Vedtaket krever tilslutning fra samtlige medlemmer av representantskapet med mindre annet er fastsatt i selskapsavtalen for det deltakende selskap».

IKS-loven har i § 4, 3. ledd bestemmelser om minimumskrav til innhold i en selskapsavtale.

Selskapsavtalen skal i det minste angi følgende:

1. selskapets foretaksnavn;
2. angivelse av deltakerne;
3. selskapets formål;
4. den kommune der selskapet har sitt hovedkontor;
5. antall styremedlemmer;
6. deltakernes innskuddsplikt og plikt til å foreta andre ytelser overfor selskapet;
7. den enkelte deltakers eierandel i selskapet og den enkelte deltakers ansvarsandel i selskapet dersom denne avviker fra eierandelen;
8. antall medlemmer av representantskapet og hvor mange medlemmer den enkelte deltaker oppnevner;
9. annet som etter lov skal fastsettes i selskapsavtalen.

Selskapsavtale for RIR IKS

Gjeldende selskapsavtale ble vedtatt av kommunestyrene i eierkommunene i 2019 (Aukra kommune 19.11.2019, Hustadvika kommune 14.11.2019, Gjemnes kommune 19.11.2019, Molde kommune 19.12.2019 og Rauma kommune 20.6.2019).

Gjeldende selskapsavtale har bestemmelser i tråd med kravene i IKS-loven.

- § 1. Firma og forretningsadresse.
- § 2. Formål.
- § 3. Innskuddsplikt og eierandeler.
- § 4. Lån og eiernes ansvar.
- § 5. Representantskapet.
- § 6. Styret
- § 7. Daglig leder
- § 8. Delegasjon av myndighet til selskapet.
- § 9. Utvidelser og endringer i selskapsavtalen.
- § 10. Uttreden og oppløsning.
- § 11. Lov om IKS.
- § 12. Ikrafttreden.

Formålet med selskapet er gitt i § 2:

«Selskapet skal, på vegne av medlemskommunene og i henhold til delegasjon, utøve den forvaltningsmyndighet og de oppgaver som medlemskommunene har etter Lov om vern mot forurensninger og om avfall (forurensningsloven) – med mindre det er unntatt i kommunale vedtak, innenfor områdene innsamling, transport og behandling av avfall / slam og alle oppgaver tilknyttet dette.

Selskapet kan delta i og/eller etablere andre selskap til utøvelse av virksomhet innen denne formålsparagrafen.

Selskapet er tildelt enerett til innsamling av kommunalt avfall og tømming av slamtanker og har ikke erverv som formål.

Selskapet har kompetanse og mulighet til å utføre andre forvaltningsoppgaver som krever kjennskap til forhold til abonnenter, forsøpling og kontroll også for andre kommuner enn medlemskommunene.

Selskapet skal arbeide for en miljøriktig håndtering av avfallet i egenregi eller i samarbeid med andre.

Selskapet skal være et konsultativt organ for eierne i forurensningsspørsmål og bidra til løsning av slike.»

Strategidokument

Eierskapsmeldingen for Aukra kommune, som ble vedtatt våren 2022, har bestemmelse om at når kommunen deltar i interkommunalt selskap bør kommunen arbeide for at deltakerkommunene utarbeider eierstrategi.

«I dei tilhøva kor kommunen deltek i eit interkommunalt samarbeid eller interkommunalt selskap, bør kommune legge til rette for at deltakarkommunane saman arbeider fram ein eigarstrategi».

Det opplyses at dette ikke har vært et tema på møter i representantskapet eller eiermøter.

Styret i RIR IKS vedtok i møte 10.12.2021 et strategidokument (strategidokument 10.12.21 – 31.12.24). Det opplyses at dokumentet skal være retningsgivende for ledelsen og styret i RIR IKS. Det gir uttrykk for selskapets veivalg, strategiske mål og prinsipielle standpunkt. Dokumentet har ikke vært behandlet av representantskapet.

EIERKOMMUNENE HAR BESTEMMELSER FOR SAMMENSETNING AV STYRET

➤ Eierkommunene har bestemmelser for sammensetning av styret i RIR IKS (valgkomite)

KS anbefalinger om valg av styrer

KS anbefaler at det bør fastsettes i vedtektene eller selskapsavtalen at valg av styrer i kommunalt eller fylkeskommunalt eide selskaper bør skje ved bruk av valgkomité. Det bør lages retningslinjer som regulerer komitéens arbeid. (Anbefaling 10). Videre anbefales det at eier bør anbefale styret jevnlig å vurdere egen kompetanse ut fra eiernes formål med selskapet. Styret bør derfor etablere rutiner for å sikre nødvendig kompetanse. (Anbefaling 12)

Det anbefales at det oppnevnes varamedlemmer til styret i selskaper. Ordningen med numeriske varamedlemmer bør benyttes for å sikre kontinuitet og kompetanse i styret. (Anbefaling 14)

Selskapsavtalen for RIR IKS

Selskapsavtalen for RIR IKS (2019) har i § 6 bestemmelser om styret, herunder valg av styret.

1. Styret består av 10 medlemmer med personlige varamedlemmer, hvorav 4 fra Molde kommune, 2 fra Hustadvika kommune, en fra hver av de øvrige kommunene og en som velges av og blant de ansatte. Kommunene foreslår til valg det doble antall, like mange av hvert kjønn.

§ 5 i selskapsavtalen har bestemmelser om representantskapet. I punkt 6 er det bestemmelser valg og valgkomite. Hvert 4. år velges:

- Styremedlemmer med varamedlemmer etter forslag fra eierkommunene for 4 år. Valgkomitéen innstiller etter vurdering av innkomne forslag i henhold til gjeldende lover og ønske om aktuell kompetanse.
- Valgkomité på 3 medlemmer og dets leder og nestleder for 4 år.

Representantskapet valgte i møte 28.02.2020 i sak 03/2020 en valgkomite bestående av tre personer. Valgkomiteen fremmet i møte 24.4.2020 i sak 09/2020 forslag til valg av styre for perioden 2020-2024. Representantskapet i RIR IKS valgte styre for perioden 2020-2024. I saksopplysningene opplyses det at valgkomiteen har arbeidet med forslagene på kandidater til styret som har kommet inn fra kommunene med henblikk på å ivareta følgende momenter:

- * Kommune (ihht selskapsavtalen)
- * Kontinuitet / erfaring / egnethet
- * Partitilhørighet (2 fra hvert av de store partiene - AP / H / SP. En fra hvert av de andre partiene)
- * Kjønn

EIERKOMMUNENE HAR ETABLERT RUTINER FOR OPPFØLGING AV RIR IKS

- Eierkommunene har etablert rutiner for oppfølging av RIR IKS (årshjul)

Representantskapsmøter

Selskapsavtalen har bestemmelser om møter eller rapportering knyttet til de lovpålagte oppgavene som er lagt til representantskapet. For å ivareta dette avholdes det minst to møter hvert år. Møtene avholdes normalt i april og oktober.

I møte om våren behandles revidert årsregnskap fra styret for forrige kalenderår og skriftlig årsmelding fra styret. I møte om høsten vedtar representantskapet selskapets budsjett for kommende kalenderår, herunder forslag fra styret til gebyrregulativ. I 2022 ble disse møtene avholdt 29.4. og 7.10.2022.

Eiermøter

RIR IKS har i 2022 avholdt to eiermøte. Disse ble avholdt 18.3. og 26.9.2022. Revisjonen har mottatt innkalling til møtene og presentasjonene som ble vist i møtene.

KS anbefaler at det jevnlig gjennomføres eiermøter for å bidra til god kunnskap om og dialog med selskapet (anbefaling 6). Selskapet har fra 2022 startet med eiermøter. Eiermøter er uforpliktende for selskapet sine organ. Eierne kan for eksempel diskutere strategier for selskapet uten at noen forplikter seg. KS anbefaler at det gjennomføres jevnlig eiermøter (anbefaling 6).

Deltakere som inviteres til møtene er ordførerne, en folkevalgt som den enkelte kommune selv bestemmer, kommunedirektørene, representantskapet, styret og ledergruppa i RIR IKS.

Det opplyses at det er gode erfaringer fra eiermøtene.

EIERKOMMUNENE HAR ETABLERT RUTINER FOR RAPPORTERING

- Eierkommunene har etablert rutiner for rapportering (årsmelding m.m.)

KS anbefaler at selskap sørger for bestemmelser om innkallingsfrist til generalforsamlinger og representantskapsmøter (anbefaling 8). Videre anbefales det at bestemmelser om innkallingsfrist bør tas inn i vedtektene, slik at det tas hensyn til kommunens eller fylkeskommunens behov for å ha tid til å behandle aktuelle saker.

Selskapsavtalen har i § 5 bestemmelser om representantskapet. Femte ledd gir føringer for innkalling, gjennomføring av møter. Det bestemmes at:

«Innkalling til møte skal skje med minst 4 ukers varsel og innkallingen skal inneholde saksliste og eventuelt saksmateriale. De enkelte deltakerkommuner ved rådmannen skal varsles tilsvarende. Det skal føres møteprotokoll. Protokollen underskrives av lederen og 2 av de øvrige medlemmene som velges ved møtets begynnelse. Representantskapets leder kan innkalle representantskapet med kortere frist hvis dette er påtrengende nødvendig.

Det opplyses at eierrepresentanten som hovedregel mottar innkalling og sakspapirer i god tid før møtene. Dette gir mulighet til å informere, og ved behov ta avklaringer med, formannskapet eller kommunestyret.

EIERKOMMUNENE UTØVER EIERSKAPET GJENNOM REPRESENTANTSKAPET

- Eierkommunene utøver eierskapet gjennom representantskapet (årshjul, saksdokumenter, protokoll)

Representantskapet har ansvar for at det avholdes minst to møter årlig. Det utarbeides årshjul med datoer for representantskapsmøter og styremøter. Leder for representantskapet, daglig leder og administrasjonssjef utarbeider innkalling til møtene. Representantskapet har to møter i året, hvor det vedtas henholdsvis årsregnskap og budsjett.

I tabellen under vises oversikt over representantskapets møter i perioden 2019 til 2022, med oversikt over aktuelle saker.

Møtedato	Saker	Aktuelle vedtak Dokumenter lagret på www.rir.no
07.10.2022	10/22 Godkjenning av innkalling, saksliste og protokoll 11/22 Budsjett 2023 i representantskapet 12/22 Utvidelse av låneramme i RIR IKS 13/22 Fastsettelse av honorar til styret i RIR IKS	Budsjett Innkalling med saksdok
29.04.2022	01/22 Godkjenning av innkalling, saksliste og protokoll 02/22 Melding om vedtak fra Gjemnes kommune – ny personlig varamedlem i styret til RIR IKS 03/22 1. Ansattes representant i styret 2. Orientering om klagenemdas arbeid i perioden 2020-2021 04/22 Valg av klagenemd 05/22 Styrets årsmelding 2021 06/22 Årsregnskapet 2021 i representantskapet 07/22 Lånefinansiering av ny gjenvinningsstasjon i Molde, fremlagt reps 08/22 Utvidelse av låneramme i RIR IKS - behandlet i rep.skapet 09/22 Orientering om fremdrift i saken om ny styrestruktur i RIR IKS og datterselskapene mm	Årsregnskap Årsmelding Innkalling med saksdok Protokoll med vedtak
08.10.2021	06/21 Godkjenning av innkalling, saksliste og protokoll 07/21 Driftsregnskapet pr 30.06.2021, orientering i representantskapet 08/21 Kjøp og lånefinansiering av ny kvern til treverk, fremlagt rep.skap	Budsjett

	09/21 Budsjett 2022 i representantskapet 10/21 Endring av styrestruktur i datterselskapene RIR Næring AS og RIR Transport AS	Innkalling uten saksdok Protokoll med vedtak
30.04.2021	01/21 Godkjenning av innkalling, saksliste og protokoll 02/21 Melding om vedtak fra Molde kommune – ny personlig vara for styreleder i RIR IKS 03/21 Årsregnskap 2020 i representantskapet 04/21 Styrets årsmelding 2020 05/21 Strategiske vurderinger om samarbeid med de kommunalt eide renovasjonsselskapene i regionen	Årsregnskap Årsmelding Innkalling uten saksdok Protokoll med vedtak
16.10.2020	11/20 Godkjenning av innkalling, saksliste og protokoll 12/20 Lånesaker i representantskapet 13/20 Lånefinansiering av produksjonsutstyr til sorteringshall, fremlagt rep.skap 14/20 Budsjett 2021 i representantskapet 15/20 Retningslinjer for husholdningsrenovasjon 16/20 Valg av ny personlig vara 17/20 Endring i selskapsavtale 18/20 Avvikende renovasjonsforskrift i Rauma	Budsjett Innkalling med saksdok Protokoll med vedtak
24.04.2020	06/20 Godkjenning av innkalling, saksliste og protokoll 07/20 Styrets årsmelding 2019 08/20 Godtgjørelser for styre mm. 2020-2023 09/20 Valg av styre for perioden 2020-2024 10/20 Årsregnskap 2019 i representantskapet	Årsregnskap Årsmelding Innkalling med saksdok Protokoll med vedtak
28.02.2020	01/20 Godkjenning av innkalling og sakliste 02/20 Konstituering 03/20 Valg av valgkomite 04/20 Valg av klagenemd 05/20 Orientering om virksomheten i selskapet	 Innkalling med saksdok Protokoll med vedtak
18.10.2019	07/19 Godkjenning av innkalling, saksliste og protokoll 08/19 Budsjett 2020 i representantskapet 09/19 Lånefinansiering av sorteringshall med infrastruktur 2019/2020, fremlagt rep. skap 10/19 Evaluering av egenregidrift for innsamling	Budsjett Innkalling med saksdok Protokoll med vedtak
03.05.2019	03/19 Godkjenning av innkalling, saksliste og protokoll 04/19 Årsmelding 2018 i representantskapet 05/19 Årsregnskap 2018 i representantskapet 06/19 Ny selskapsavtale og renovasjonsforskrift	Årsregnskap Årsmelding Selskapsavtale Innkalling med saksdok Protokoll med vedtak
08.02.2019	01/19 Godkjenning av innkalling, saksliste og protokoll 02/19 Lånefinansiering bygging av papirhall og infrastruktur 2019, fremlagt rep. skap	 Innkalling uten saksdok Protokoll med vedtak

4.3. VURDERING

Vår undersøkelse viser at eierne i RIR IKS i fellesskap ivaretar sin eierstyring.

Eierkommunene har eierskapsmeldinger. Meldingene er, med unntak av melding for Gjemnes kommune, basert på KS sine anbefalinger til eierstyring, selskapsledelse og kontroll og fra inneværende kommunestyreperiode.

Eierkommunene vedtok i slutten av 2019 en selskapsavtale med definerte mål for RIR IKS. Etter vår vurdering oppfylder avtalen minstekravene i IKS-loven. Styret i RIR IKS vedtok i møte 10.12.2021 et strategidokument (strategidokument 10.12.21 – 31.12.24). Det opplyses at dokumentet skal være retningsgivende for ledelsen og styret i RIR IKS. Det gir uttrykk for selskapets veivalg, strategiske mål og prinsipielle standpunkt. Etter vår vurdering bør dokumentet forankres i representantskapet.

Selskapsavtalen har bestemmelser om valgkomite og sammensetning av styret i RIR IKS. Vår undersøkelse viser at bestemmelsene følges. Det er etablert rutiner for oppfølging av RIR IKS gjennom møter i representantskapet. Rapportering ivaretas i møter i april der årsmelding og årsregnskap behandles.

Det er etter vår vurdering positivt at det i 2022 er innført ordning med jevnlige eiermøter.

Vi ønsker her å legge til at eierkommunene har forbedringspotensial knyttet til å sikre nødvendig informasjon til kommunestyrene. At dette blir lite gjort, er med på å redusere eiernes kunnskap om selskapet de er medeier i.

Vår undersøkelse viser at eierkommunene utøver eierskapet gjennom representantskapet.

5. KONKLUSJON

AUKRA KOMMUNE SIN UTØVELSE AV EIERSKAPET I RIR IKS

Vår undersøkelse viser at Aukra kommune i stor grad utøver eierskapet i RIR IKS i forståelse med IKS-loven, kommunestyrets vedtak og etablerte normer for god eierstyring.

Konklusjonen baseres på at Aukra kommune har eierskapsmelding, som eierrepresentanten har kunnskap om og følger. Informasjon om saker som skal behandles i representantskapet formidles muntlig til kommunestyret.

Etter vår vurdering bør informasjon som eierrepresentanten gir og avklaringer som tas med kommunestyret dokumenteres. Informasjon til kommunestyret vanskeliggjøres de gangene eierrepresentanten ikke mottar innkalling innen fristen på fire uker. Dokumenter knyttet til RIR IKS journalføres ikke alltid i tråd med kommunes rutiner for dette.

EIERSTYRING AV RIR IKS I FELLESKAP BLANT EIERNE

Vi mener at Aukra kommune i hovedsak ivaretar eierskapet i RIR IKS sammen med de andre eierkommunene gjennom representantskapet.

Konklusjonen baseres på at eierkommunene har vedtatt selskapsavtale med definerte mål for RIR IKS. Etter vår vurdering oppfylder avtalen som trådte i kraft 1.1.2020 minstekravene i IKS-loven. Vår undersøkelse viser at eierkommunene utøver eierskapet gjennom representantskapet. Frister, herunder frist for behandling av årsregnskap, overholdes. Det er etter vår vurdering positivt at det i

2022 er innført ordning med jevnlige eiermøter. Styret i RIR IKS vedtok i 2021 et strategidokument. Etter vår vurdering bør dokumentet forankres i representantskapet.

På generelt grunnlag, etter å ha gjennomført eierskapskontroller i fire av fem RIR-kommuner, ser vi at det kan legges større vekt på opplæring av eierrepresentantene. De vi har vært i kontakt med er i varierende grad kjent med innholdet i selskapsavtalen for RIR IKS og sine respektive eierskapsmeldinger. Flere nevner at kommunene bør ha større fokus på politikeropplæring i forhold til rollen som eierrepresentant.

ANBEFALING

Vi har basert på gjennomført eierskapskontroll følgende anbefalinger:

- Aukra kommune bør sikre at kommunens bestemmelser for journalføring følges for dokumenter knyttet til RIR IKS.
- Aukra kommune bør etablere rutiner som sikrer at kommunestyret får jevnlig informasjon om selskapet og at informasjonen dokumenteres.

REFERANSELISTE

Aukra kommune, eierskapsmelding, 2022

Aukra kommune, formannskapet, saker relatert til RIR IKS, 2020, 2021 og 2022

Aukra kommune, kommunestyret, saker relatert til RIR IKS, 2020, 2021 og 2022

Aukra kommune, www.aukra.kommune.no

KS, anbefalinger om eierskap, selskapsledelse og kontroll, 2020

Lov av 10.02.1967 om behandlingsmåten i forvaltningssaker (forvaltningsloven)

Lov av 13.03.1981 om vern mot forurensninger og om avfall (forurensningsloven)

Lov av 29.01.1999 om interkommunale selskaper (IKS-loven)

Lov av 22.06.2018 om kommuner og fylkeskommuner (kommuneloven)

RIR IKS, innkalling og presentasjoner vist i to eiermøter i 2022

RIR IKS, representantskapet, innkalling, saksdokumenter og protokoll fra møter i 2020, 2021 og 2022

RIR IKS, styret, strategidokumentet, retningslinjer for styret og daglig leder, 2021

RIR IKS, selskapsavtale, 2020

RIR IKS, www.rir.no

VEDLEGG: KS SINE ANBEFALINGER

1. Velge selskapsform ut fra formål og behov
2. Skille mellom skjermet virksomhet og virksomhet i konkurranse med private
3. Sørge for god kunnskap til folkevalgte om eierskap
4. Utarbeide en årlig eierskapsmelding eller rapport om selskapene for kommunestyret eller fylkestinget
5. Revidere styringsdokumenter og avtaler jevnlig
6. Holde jevnlig eiermøter
7. Som hovedregel bør sentrale folkevalgte oppnevnes som representanter i eierorganet
8. Sørge for bestemmelser om innkallingsfrist til generalforsamlinger og representantskapsmøter
9. Sørge for god sammensetning og kompetanse i styret
10. Vedtektsfeste bruk av valgkomité ved styreutnevnelser
11. Sørge for balansert kjønnsrepresentasjon i styrene
12. Lage rutiner for å sikre nødvendig kompetanse i selskapsstyrene
13. Som hovedregel bør styremedlemmer i morselskapet ikke sitte i styrene i datterselskaper
14. Oppnevne numeriske vararepresentanter
15. Etablere rutiner for vurdering og håndtering av habilitet
16. Foreta en prinsipiell avklaring av godtgjøring for styreverv
17. Registrere styreverv i KS styrevervregister
18. Sørge for at selskapene melder seg inn i en arbeidsgiverorganisasjon
19. Sørge for at selskapsstyrene utarbeider og jevnlig reviderer etiske retningslinjer for selskapsdriften
20. Avklare forholdet mellom kommunedirektøren og daglig leder av foretaket ved opprettelse av kommunale eller fylkeskommunale foretak
21. Sørge for at kontrollutvalget sikres gode nok rammebetingelser til å utøve sin funksjon på en god måte

MRR

Møre og Romsdal Revisjon SA

Hovedkontor: Kristiansund

Avdelingskontor: Ålesund, Molde, Surnadal

Eiere:

Aure, Averøy, Kristiansund, Rindal, Smøla, Surnadal, Tingvoll,
Aukra, Hustadvika, Gjemnes, Molde, Rauma, Sunndal, Vestnes,
Fjord, Giske, Sula, Stranda, Sykkylven og Ålesund.

Møre og Romsdal fylkeskommune.